

2017-05-21

Till Skolverket, Ingrid Lindskog och Per-Olov Ottosson

Kommentarer till "Frågeställningar utlandsundervisning"

Här är ett utkast med kommentarer på frågeställningarna från Skolverket. De är formulerade efter kontakter inom SUF:s styrelse men är inte ett slutgiltigt dokument. Ytterligare delar finns belysta i SUF:s skrivelse till Utbildningsdepartementet, daterad 2016-11-17.

SUFs syn på svensk utlandsundervisning.

Antalet bosatta svenskar utanför Sverige uppskattas till drygt 600 000 personer (SVIV 2016). Utlandsundervisning finns i olika former från 6-20 år.

Huvudsakligen finns det utlandsskolor (18 till antal och 414 behöriga elever och 1012 obehöriga) och kompletterande svenska skolor/föreningar (136 till antal och 3779 elever). Dessutom finns sektioner vid 5 skolor (med 207 elever). Sammanlagt är det 5456 elever och skolorna finns över hela världen.

Statsbidrag utbetalas under året med 46 miljoner kr för denna verksamhet (lokalbidrag inkluderat).
Uppgifter från Skolverket, 2017

Statsbidrag till förskola från 4 år.

SUF anser att förskola bör inkluderas i utlandsundervisningen med tanke på barns tidiga språkutveckling och skolans tidiga kontakt med föräldrar. I flera länder börjar skolan vid 4 år och nivån på bidrag kan till exempel vara som för kompletterande.

Likvärdighet och kvalitet

- Från utlandssvenskar är stödet till utbildning mycket uppskattat och många gånger en förutsättning för barnfamiljer att leva och arbeta utanför Sverige.
- Utlandsundervisning är en tillgång som alla svenska barn borde kunna ha möjlighet att ta del av.
- Förutsättningar för skolor och föreningar varierar vid utlandsundervisning i olika länder.
- Huvudmannaskap i föreningsformen med styrelser bestående av föräldrar behöver stöd och en stabil grund.
- Storleken på skolorna varierar.

- Alltför små skolor äventyrar kvalitet på barnens utbildning och förutsättningar för grupp-socialutveckling.
- Om kvalitet mäts i betyg så har elever på utlandsskolor högre genomsnittsbetyg än skolor i Sverige.
- Central uppföljning och utvärdering av utlandsundervisning behövs för att garantera kvalitet på utbildningen.
- Registrering av elever som deltar utlandsundervisning behöver förbättras både hos kommuner och Skolverket
- Det ska vara lättare eller möjligt att få tillstånd att **starta nya skolor eller** sektioner under en begränsad tid. Marbella 2003 var den sista utlandsskolan som fick tillstånd (ej medräknat JAS-skolor).

Utlandsundervisning förbereder barnen för hemkomst till Sverige. Även om man skulle vilja leva utomlands en längre tid så är det ofta inte föräldrar och barn som bestämmer utan det beror på företagen som föräldrarna arbetar för. När barnen återkommer till Sverige underlättas den fortsatta skolgången betydligt om eleverna tagit del av utlandsundervisningen.

SUF vill att utlandsundervisningen ska hålla hög kvalitet och att utlandsskolor gärna ska fungera som "utbildningens ambassader"- kontaktförmedlare mellan skolor från olika länder till nytta för barnens utbildning.

SUF verkar för att ge stöd så att alla som arbetar med undervisning utomlands får förutsättningar att ge barn och ungdomar möjligheter att uppnå så hög måluppfyllelse som möjligt.

SUFs syn angående det faktum att vissa kommuner skickar med en "skolpeng" när elever flyttar utomlands?

För elever, föräldrar och skolor är det positivt att vissa kommuner skickar med en "skolpeng".

Det önskvärda och enklaste skulle vara att alla kommuner gjorde det enligt samma system. Det handlar här om rättvisa och likvärdighet.

Kommunerna har ansvaret för att tillhandahålla utbildning. När kommuner gör olika behövs en övergripande statlig norm/lag/förordning. En statligt fastställd skolpeng som skickas med under 1 eller flera år.

En kommunal skolpeng är riktad med belopp till angiven elev. En statsbidragsberättigad elev utgör grunden för en beräkningsmodell och är inte direkt riktad till eleven utan det är upp till skolan att hantera det belopp som utbetalas (tre års genomsnitt och differentierad skolavgift påverkar).

Om man får kommunal "skolpeng" bör man inte samtidigt kunna få statsbidrag. Det kan hända som det är nu.

När det gäller gymnasiet är den kommunalt medskickade skolpengen en förutsättning för verksamheten. Den skulle knappast gå att driva utan kommunbidrag för "gästelever", 45 av 536 elever är behöriga vilket innebär att kommuner betalar för en mycket stor del av eleverna.

Frågan handlar om förhållandet mellan stat och kommun och utgör en större fråga än vad som påverkar utlandsundervisning. Ansvarsfördelning mellan kommuner och Skolverket behöver tydliggöras när det gäller utlandsundervisning.

Framtidsfrågor:

Finns det ett samhällsintresse av att ha statsstödda svenska skolor utomlands?

Ja, svenska företag och intressen gynnas av att svenskar har möjlighet att flytta utomlands.

Varför?

Statligt stöd till utbildning utomlands finns för högre utbildningar. Stöd till utlandsskolor och kompletterande undervisning är det stöd som finns på den obligatoriska utbildningsnivån.

Det tjänar Sverige att svenskar skaffar sig längre erfarenhet utomlands. För många barnfamiljer är barnens skolgång en avgörande faktor för att ta steget ut.

Statsstödda svenska skolor utomlands gör det möjligt för svenska familjer med barn

- att arbeta utanför Sverige med en trygg och kontinuerlig skolgång för barnen
- att skaffa sig erfarenhet av andra kulturer
- att bevara och stärka svenska språket

De barn som gått i svensk utlandsskola kommer att tjäna svenska intressen och de allra flesta återvänder till Sverige.

Stefan Sandqvist
Ordförande SUF
+34 687634969